

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok . . . . . 2 zl. — kr.
 Na pol roka . . . . . 1 > — >
 Na štvrt roka . . . . . — > 60 >
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:
MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a **GERHARD NÉMETH.**
 Hlavný spolupracovník:
FRANTIŠ BLESZKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
 VIII. ker., Práter-úlica 44.
 Sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Včulajší ablegáti.

Nedávno som osobne bol na sneme, a čo som tam zkusil, je veľmi poučné pre budúcnosť. Rečnil jeden minister a to tak, div som nezaspal. Bánffy a jeho mameľuci otroci vytrvali do konca tej reči, po ktorej hore stal jeden ľavák a veľmi zaujímavou rečnil. Čo sa ale stalo?

Bánffy šol popredku, a za ním všetci mameľuci tak prášili von, jakby ich čert bol pratal. Títo praváci tak sú už zaslepení, tak sú zaťatí v otroctve liberálno-židovskom, že už ani očúť nechcú dačo dobrého; keď ľaváci vysvetľujú biedu ľudu, chyby poriadkov krajinských, psotu všeobecnú, násilnosť a utlačanie nesvedomité; oni von letia zo snemovne, jakby sa to ich ani netýkalo. Veru ich sa týkajú len záujmy židov, od ktorých závisia; ich sa týče len mästný hrniec, ktorý do smrti chcú vylizovať; ich sa týče len vôľa vlády, od ktorej vraj dobré úrady závisia.

Takých ablegátov si mal do včúl, ľudu slovenský; pri voľbách si nechcel počúvať na dobrú radu; teraz pravdaže steneš pod farchami; a tí od teba zvolení ablegáti sú zaťatí a sebeckosťou nemilosrdnou zaslepení, že nielen tvoje vzdychy biedne si nevšímajú; lež ani od svojich neodvislých a lepšieho svedomia súdruhov nič dobrého očúť nechcú.

Ponevác je to pravda všetko, čo im ľaváci na oči vyhadzujú; pravda nepríjemná ale oči kole; radši von utečú, jakoby mali očúť svoje chyby verejne pretriasať.

Ale ani ľaváci sú neni chvalitební; čest' zriedkavej výnimke. Aj medzi nimi sú mnohí

darebáci, faží sa im na zasadnutie ist; z čiastky preto, lebo nechcú svoj kšeft zanedbať (daktori voliči kresťanskí žida poctia so svojou dôverou), z čiastky ale, lebo sú od vlády získaní, proti ktorej nechcú hlasovať; a tak títo len mamiť voličov, keď sa za ľavákov udávajú.

Ablegátov je pol piata sta, a každý si výnde na 3 tisíc zlatých ročite: to je do hromady okrem ministerských a tajomní kych a iných sluhovských platov a pensii pol druha milliona zlatých, ktoré ty, ľudu robotný musíš pod spôsobom dane zaplatiť. Koľkoráz zastoneš pri pluhu a pri mlatbe lež len ablegátom patriacu summú zarobíš?

A tí ablegáti čo ti dajú zato? Lahodia židom; tebe na jed sa obstarali o civilné manželstvo, o nových matrikárov, ktorí fa sužujú a prehánajú. A ešte i teraz sa ustavične len o tom radia, jaké nové farchy by ti mohli za krk hodiť, mysliac si, že ty i tak vďačne nosíš jarmo otrocké!

Jedon ablegát, ktorého si len vážim za jeho rovnú uprimnosť, tak sa vyslovil, že včulajší ablegáti sú len darmopapáci, to jest že nič nerobia, a preto plat len berú; toto celkom verejno v zasadnutí na svoje vlastné uši som počul. A je to veru smutná pravda.

Ablegáti by mali za tú mzdu sa usilovať dobrými, spasonosnými zákonmi založiť blaho ľudu. A či je to tak? Nech ukáže volakto len jedon zákon na sneme utvorený už od mnohých rokov, ktorý by bol povolaný, ľud podporovať a jeho žiadostam vyhoveť.

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, ponevác semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiať široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

Včulajšie zákonodárstvo ľahodí len židom slobodným zednárom a tomu, aby sa ministri a židovskí liberáli na stolci panovania udržať mohli.

Sú to veru smutné veci, ale bohužiaľ pravo skutočné. Čo sa tí ablegáti nasľubovali pri voľbách, a teraz sa mnohí rehocú, jako sa im podarilo ubohý veriaci ľud nielen previesť, lež i jeho svedomie pobúriť s tými novotami, v ktorých nikto nemá zaľúbenie okrem diabla, židov a bezbožných zednárov.

Dobre povedal jedon ablegát, že tak to nemôže dlho trvať, lebo vraj koniec tohoto duchu ten bude, že lebo povstane ľud proti včulajšiemu utláčaniu a prenasledovaniu; abo vraj sa podrobí, uspokojí, a tak za otroka sa predá.

Otrokami nebudeme, a preto sa treba protivit zákonným spôsobom včulajšiemu položeniu; a to tak, že nikdy pri nijakej voľbe nedáme hlas na otrockých mamelukov, ktorí jak koníky dľa čuti ministrov kývajú hlavou; len že ani ľavákov včulajších nepotrebujeme, lebo oni tiež nezastávajú ľud; medzi ľavákmi sotvá je ich desiat, ktorý by sa boli v záujme ľudu ohlásili. Treba sa pri voľbe dobre tvrdo kresťanský zachovať a vtedy i na sneme budeme mať zástupov. Nech žijú neodvislí a dľa svedomia hlasujúci voličia; nech žije neodvislá strana ľudová, ktorej členovia jedine pozdvihnú ľud z biedneho polohenia. *Cachtičan.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Mikuláš Lepšényi sa už vyslobodí. V nedeľu to jest 1-ho decembra katolícka tlač, ľudová strana bude mať sviatok jako i celé katolíctvo. A síce po dlhom šesťmesiacovom väzení v tento deň sa vyslobodí zo žalára Mikuláš Lepšényi, redaktor to „Magyar Néplapu.“ Trikrát zadal prosbu o milosť, ale vo vladárení panujúci kacírsky prekazil výsledok tejto prosby a Lepšényiho neodporučal Jeho Veličenstvu panujúcemu kráľovi na milosť: neodporučal ho preto, *ponevác Lepšényi je katolícky kňaz* a ponevác zná dobré srdco kráľa, ktorý dozaista nebol by odoprel svoju milosť jednému zo svojích najvernejších poddaných. U nás môže niekto byť odsúdeným pre súbój, pre urazenie cty, pre pomlúvu, ba čo viac i pre vlasti zradu; keď prosí o milosť, môže úfať dobrú vôľu kacírskej vlády. Jedine len katolícky kňaz na to nemôže rátať. Táto skúsenosť je mnoho hodná. Príde čas, keď nám bude na osoh. Kacírska vláda odoprela katolíckemu kňazovi prostredníctvo. Ďakujeme jej za to. Aspoň bola uprimná a ukázala sa takou naproti katolíctvu, jakou je v skutku. Lepšényi preto o niekoľko dní bude doma z milosťi božej, kde snáď pred mesiacmi by bol môhol byť z dobrej vôle kacírskej vlády. Spravodlivý Boh to tak narídl preto, aby sme potom sa nespo-

liehali na biedne tvory náruživosťou zaslepené, lež aby sme sa uspokojili s jeho múdрым riadením. — Lepšényi tedy v nedeľu sa vyslobodí. Z tejto príležitosti obraciame sa s jednou prosbou ku našim ct. čitateľom. Dajme vďaky Bohu za jeho šťastlivé sa vyslobodenie. *Vydržiavajme podakovice služby božie. Jako posávať sme sa modlili za jedneho duchovného väzňa,* takí 1-ho decembra modlime sa za vyslobodenie jedneho duchovného väzňa. Tu je reč o svätej záležitosti katolíctva, zaňho všetci sa musíme oduševniť. Nech tedy zneje z úst stotisícov! „Teba, Bože, chválíme!“

Slobodné vykonávanie náboženstva. Židovsko-liberálne noviny s veľkou radosťou ohlašujú, že i poplatný zákon o slobodnom vykonávaní náboženstva je potvrdený. Nie nadarmo tedy vyhodili mnoho stotisíc zlatých, nie nadarmo robili pohoršlivé demonštrácie, podarilo sa im natisknúť na nás zákony nezabožstva. Takto pripravuje i u nás židovstvo revolúciu, úfajúc, že jako pred sto rokmi v katol. Francúzsku, tak i tuto podarí sa mu prevrátiť zákonné pomery a pripraviť to, aby snáď na miesto katol. panovníka židovský predseda spravoval krajinu. My však dôverujeme, že náš národ ešte vždy je dosť silný na to, aby židovstvo — i navzdor posávačným jeho víťazstvom — bol vstave prekazit v tom, že by pod katol. trônom nemôhol ryť.

L'udová strana v Rakúsku. Na darmo sme nebojovali, boj, ktorý sme podujali za blahobyť nášho ľudu, ejhľa teraz už rozširuje sa po tom najširšom kruhu. Je to radosť pohliadnuť na blízkú minulosť, keď ešte ľudovú stranu nesebecké srdcia. Že ale tak rýchlo a útočne si podmanila ľudí, to len dokazuje, že má spravodlivý, nepodvrateľný základ. S radosťou oznamujeme najnovšie naše víťazstvo. Volajúci hlas našej ľudovej strany zavznel a katolícke srdcia neodolateľne ľahal pod jej zástavu, do jej tábora, ktorý je povolaný na to, aby potlačeným národom zas naspák dal ich práva. Za nami pohlo sa aj Rakúsko. Z Viedne sme dostali tú potvrdenú zprávu, že ľudová strana i tam sa utvorila. Z konzervatívneho kruhu viacej vyslancov vystúpilo a utvorili katol. ľudovú stranu. Za predsedu ľudovej strany vyvolili si baróna *Dipauliho*. Vydali svoj program, ktorého heslom: *neodvislosť z každej strany*. Napred viedenski mešťania! Veď sme my už stáli jedon pri druhom, teraz obanujete, že ste nenásledovali naše pohyby. L'udu do biedy uvrhnutému treba naspák dať slobodu, pošliapané náboženstvo, zhabané práva. Viedeňčania napred!

Ku voličom stupavského okresu!

Ešte raz vyzývame voličov stupavského okresu, aby pri voľbe 5-ho decembra na žiadneho iného nedali svoj hlas, jako na pána **Karola Otocska** pravotára z Prešporku, lebo jedine pána **Karola Otocska** ľudová strana im odporúča, nech na nikoho neslúchajú, a nech sa od nikoho mámiť nedajú. Ani to ich pomýliť nesmie, že, jako píšu židovsko-liberálne noviny „Pester Lloyd“ z 21-ho novembra — v stupavskom okrese našli sa i takí kňazi, jako ku pr. **Ján Talda** farár z Hidegkúta, ktorí

odvrátiac sa od ľudovej strany, pripojili sa ku liberálnej stránke, a nehaňbili sa ľudu odporúčať liberálneho kandidáta. Nad tým ľud sa nemá ani zastaviť, veď Spasiteľ náš mal len 12 apoštolov, a predsa našiel sa medzi nimi jeden Judáš, ktorý ho zradil; tak práve i každý katolícky kňaz, ktorý navzdor tomu, že liberalismus povstal proti cirkvi, proti viere, proti Bohu, drží predsa s liberalismom, je tiež takýmto judášom a zradcom, hotový súc za časné výhody zradiť a zapredať i tú najsvätejšiu vec. Na takýchto kňazov ľud nemá sluščať ani ich nasledovať. Nech žije **Karol Otcoska** kandidát stupavského okresu! Nech žije **ľudová strana!!**

Krajinský snem.

V Budapešti 19-ho novembra 1895.

Dnes pri rozpočtovej dohode traja rečníci zaoberali sa s vecami Bánffyovej vlády. Štefan Vajay ačkofvek je údom neodvislej strany, poklonil sa pred ľudovou stranou, ktorá dvakrát v Nitre dokázala že má zrelú politiku. Gejza Josipovich usiloval sa chorvátov zastávať proti výčitkam. Viktor Iššekutz v obratnej reči zastával Apponyiho proti vládnej strane. Jeho reč poslúchali s pozornosťou.

V Budapešti 20-ho novembra 1895.

Vláda sotva sa môže dočkať, aby sa všeobecná dohada o rozpočte už dokončila. Zamýšľa pýtať indemnitu a potom snem rozposlať a nové voľby hneď na začiatku budúceho roku vypísať, čo opposíciu veľmi rozhorčuje.

Prvým rečníkom dnes bol Anton Tompa, ktorý napádal ministrov Percela a Dániela. — Ján Hock predniesol znamenitú reč a navrhol, aby vo výboroch snemových prisaha zotrená bola, lebo i tak členy výboru ju nezachovávajú. Konečne Vajay zadal interpelláciu stranivá toho, aby učители slobodne mohli svoje politické práva užívať.

V Budapešti 21-ho novembra 1895.

Dnes ľavá strana okázale vyšla zo snemovne, nechcela očúvať ministra Percela; na čo celá vláda, všetci ministri obladli.

Keď Percel chcel rečniť ľavá strana kričala! Neočuvajme ho. Poďme von! Gróf Štefan Károlyi poznamenal: To je už taká hnusoba, čo sa už ďalej trpeť nemôže! To sa týkalo vlády. A potom celá opposícia vyšla von, ostala len vládna strana.

V Budapešti 22-ho novembra 1895.

Dnes rečnili: Szederkényi, Beöthy a Péchy. Všetci traja proti vláde. Ukrutne vládu napádali a jej výčitky robiac hriechy vládnej strany pretriasali, čo sa ale liberálov, ktorí majú kožu na tvári jako krpec, málo dotklo, lebo liberáli všade sú bezočiví švindleri.

V Budapešti 23-ho novembra 1895.

Dnes snemovna prijala návrh o šiestich vicinálnych železnicách. Potom pojednávali rozličné prosby, tak prosbu Železnej stolice, ktorá prosí, aby jej za furmanky pri vojenských cvičbách zaplatili; vláda nebola náchylná k tomu, ale ľavá strana to požadovala, na čo vláda rozmysliac si, že v Železnej stolice jesto desať okresov volebných, aby ich snáď neztratila, vydala petíciu ministrovi obrany.

Na konci zasadnutia Františ Šima zadal interpelláciu.

V Budapešti 25-ho novembra 1895.

Karol Szalay rečnil dnes o cirkevnej politike vlády, jako sa ona provodzuje na vidieku.

Polónyi dve hodiny rečnil o shode medzi Rakúskom a Uhorskou, pravdaže proti nej; vyslovil sa, že Uhorsko len preto vyrovnalo sa s Rakúskom, aby sa tým lepšie mohlo brániť proti Nemecku a Rusku; Polónyi ale všemožne si žiada, aby terajšia vláda čím skôr padla.

Privítanie Mikuláša Lepsényiho.

Mikuláš Lepsényi 1-ho decembra vyslobodí sa zo segedinského žalára; 2-ho decembra odpoľudnia o dvoch hodinách príde domov do Budapešte, kde ho na západnej stanici (osztrák államvaspálya) slávne privítajú a pozdravia, odtiaľto sadne na ozdobený pre neho prichystaný koč a pôjde v prôvode na Szechényiove námestie do kiosku, kde budú sa k nemu reči držať a oddajú mu prichystané dary. Na večer o 8 hodine tamže bude sa vydržiavať k jeho úcte bankett (hostina), na ktorý môže si každý privrženec ľudovej strany zaopatriť kartu, za 1 zl. 50 kr. u tajomníka výboru. Práter ulica číslo 44.

Milodary.

Na útraty, ktoré vznikly preto, že hlavný redaktor našich novín: Mikuláš Lepsényi bohužiaľ bol odsúdený, milodary ráčili nám zaslať:

Prievidza: Josef Vesztenyiczky, Štefan Kmetyko, Juraj Adámik, Michal Zány aj z manželkou po 1 zl., st. Ján Mecsár, Ondrej Chovanecz, Gašpar Sztanček, Josef Orságh, Jozefin Volek, Nándor Ráab po 50 kr., Ján Cziglinyi 40 kr., Peter Vavro, Martin Porubsky, N. Prividzer, Ján Küebach, Josef Vavro, N. Gresner, Imrich Zsatyko, N. N., N. N., Peter Icsinszky po 20 kr. — Ó-Tura: Štefan Cservenyanszky 50 kr. — Szolcsán: Georg Minárszky 2 zl. — Brezno: Ondrej Hilmer, Anton Salchert, Adolf Reis po 1 zl., Ján DoInejší, Ondrej Vagáč, Gašpar Paulik po 50 kr. — Dubová: Mária Rolko 50 kr. — Mörva-Liesko: Svt. Ruženský spolek, Franciš Punda a jeho manželka, Ján Černý, po 50 kr., menšia zbierka od verných čitateľov 14 zl. 09 kr.

Za poslané milodary, jako tiež za poslané útrpné riadky v mene milého mučedníka našej svätej veci najvrúcnejšie vďaky vzdávame. Požehnaj Bože štedrých darcov s nebeským i zemským požehnaním.

Srdečná prosba

ku katolíckym kňazom v Horňom Uhorsku.

Ponevác horňo-uhorský, vzdelávajúcim sa prezývajúci spolek, jako to aj v „Magyar Állam“-e bežiaceho roku 20. oktobra uverejnené bolo, zväčša peniazmi katolíkov (veď údové poplatky katolíckych, najmä v trencianskej stolici, mnoho kňazov sa za takýchto považovať musí), rovno protikatolícke ciele podporuje, keď na príklad len na „Felvidéki Újság“ nazvané, v Žiline vychádzajúce noviny 200 zl. r. č. čo podporu dáva, ktoré židovskovlasteneckým štýlom všetko, čo je katolíckého, šlapať nohama sa opovažujú a jaký je ich redaktor, také sú to aj noviny — kdežto spolek tento celkom iný cieľ by mal mať, — a preto každý kňaz dobre má vedieť, že kto tento protikatolícky cieľ svojimi peniazmi podporuje, z katolíckej Cirkve, nech je bárs aj kňazom, — čuj katolíku! — je vytvorený.

Keď sa už dnes v tak smutných časoch nachádzame, včul si už za svedomitú povinnosť držím — vážne slovo ku tým katolíckym kňazom, zvlášte v trencianskej stolici, a tým katolíkom pozdvihujem, ktorí v horespomenutom spolku jako údovia ešte aj podnes sa nachádzajú, žeby za svätú povinnosť si čím prv odtiaľ vystúpili

a do lona katolíckej Cirkve sa navrátiť si pokladali, lebo, jestli zo spolku tohoto do konca bežiaceho roku skutočne nevystúpia, počiatkom nového roku nevystúpivších ešte kňazov a katolíkov úplný menoslov uverejním a ukážem svetu, že ktorí sú to tí páni a ešte k tomu aj kňazi, ktorí ešte i vo včulajších časoch naďalej zátvrdivo tam ostávajú. *Jedon katolícky kňaz.*

Reč p. dr. Karola Otóčku

*pri volebnom shromaždení držaná v Malackách
dňa 24. novembra 1895.*

Milí Rodáci!

Medzi Vás som prišiel, ako človek „ľudovej strany“ z tej príčiny, abych pozdvihnúc zástavu kresťanskej pravdy a lásky, zásadám víťazstvo vydobil. — Nevede ma v tejto veci osobitná ctižiadost, ale hlas povinnosti. — Poznate ma, veď som medzi Vami vychovaný, veď už dlhšie časy medzi Vami prebývam, a tak známo Vám je, že som ja v záujme uskutočnenia mojich vysokých životných cieľov nikdy dotieravým nebol, ale skromný duševný pracovník, ktorý sa vždy na to vynasnažoval, aby svojim povinnostiam svedomito zodpovedal, a síce v troch ohľadoch: oproti Bohu, ktorého je moja duša, oproti kráľovi a vlasti, ktorých je môj život, a oproti môjmu ľudu a spolubližným, ktorých je moje srdce a moja láska.

Prišol som medzi Vás teraz, jako skromný duševný pracovník, — ponevác ma hlas válečný vzbudil, a v tomto válečnom hlase ozvaly sa Vaše hlasy! — V nebezpečenstvi sa nachádza, drahí Bratkovia, zjavená pravda Božia, v nebezpečenstvi náš kráľ apoštolský a záujem našej vlasti a ľudu, záujem to nás samých.

Kto je nepriateľ? Liberalismus, ktorý u nás tak dlho panoval a panuje aj dneska. — Toto liberálne vladárenie musíme zrucať, — a kto je na túto slávnú úlohu povolaný? Vy, drahí Rodáci!

Vy máte vo mne dôveru, že ja vo Vašom mene a záujme verne a neohroženo bojovať budem! — Áno, to učiním až do konca. — Brániť Vás budem v otcovských majetkoch, obránim Vašu vieru, Vašu slobodu! — avšak drahí Rodáci, Vy ste boli dovčulku na to zvyklí, že Vám všeliaké sľuby sľubovali, ktoré ale nikdy nezadržali.

Ja Vám okrem ctihodnej a vytrvanlivej obrany nič sľubovať nemôžem, a keď by som sľuboval, tak by som Vás klamal. — Liberálne šafárenie, drahí Rodáci, celkom zničilo, naše

verejné záležitosti a krajinské hospodárstvo. — Na hrôzu draho platíme za náš chlieb, za naše víno. — Takéto následky, ktoré viac desaťročné trvajúce liberálne šafarenie zapríčinilo, nedajú sa tak ľahko a chytro napraviť.

Zase počestná a dlhá práca je k tomu zapotreby; ale, aby sme s nádejou do budúcnosti hľadeť mohli, nuž musíme sa konečne do tej práce dať a základný kameň položiť, na ktorý budem stavisko môcť stavať, kvitnúcu budúcnosť našej drahej vlasti.

Vidíte, drahí Rodáci! toto je úlohou ľudovej strany, a aby sme túto úlohu svedomito uskutočniť mohli, verne sa musíme pridržať programu ľudovej strany, ktorý Vy dobre poznáte. — Z tejto príčiny ja nie tento program Vám prednesem, ale v inšom ohľade Vás chcem objasniť a dokázať, že sme my ľudová stránka ani len zďaleka neni tá nebezpečná stránka, ktorú by liberáli ohňom — mečom znivočiť chceli, keby im to išlo.

Poznáte, drahí Rodáci, sošitok: „Čo chce ľudová strana?“ — Kto tento sošitok prečítal a nechce voči pravde a svetlu slepým byť, ten vážne nemôže rozprávať o našom nebezpečenstve. — My sme kresťanský, od ducha kresťanskej trepezlivosti presiakly ľud. — Veď keby sme neboli na toľko mierni a trepezliví, vtedy by nám liberalismus nebol mohol nohy podraziť.

Ale Vy ste možno zvedaví, a chcete odomňa očuť, čo je to ten liberalismus? Drahí Bratkovia! poviem Vám to na krátko, podľa Vašej reči.

Liberalismus je ten spôsob panovania, ktorý predovšetkým nechce uznať moc a vládu Boha nad štátom.

My kresťania ale to vyznávame, že zjavená vôľa a auktorita Božia musí panovať nadovšetkým, pretože my v povedomí Jeho lásky žiť chceme, a v Jeho milosrdenstve dúfajúc aj zomrieť.

Liberalismus, ako spôsob panovania, štát považuje za najvyššiu auktoritu, a štátne záujmy nad záujmy ľudu klade.

My kresťania ale milerady uznávame štátnu auktoritu po Bohu, avšak to držíme, že táto auktorita, toto vázanie si štátu musí so záujmami ľudu súhlasiť, a že potrebné jest, aby záujmy štátu blahu a právam ľudu neprotivily sa.

Avšak, moji milí Rodáci, liberalismus s týmto neni spokojný, on ešte ďalej kráča. — Zapiera svôjho ľudu a takto aj svoje vlastné kresťanstvo, zapiera ho pri výchove našej mládeže, — v rodine, vo verejných mravoch.

A čo nám za toto dáva ten liberalismus? hádam slobodu? Prosím Vás, povedzte mi, kto sa stará o Vašu slobodu? A či hádam to má byť vaša sloboda, že voliť môžete, koho chcete? To už ťažko; ale liberalismus ani túto malú mieru slobody nectí, pretože Vám na krky pošle slúžneho, aby ste na toho hlasovali, koho nie Vy, ale oni chcjú za ablegáta.

Vidíte, toto neni slohoda a ubezpečujem vás, že neni pod slnkom krajiny, kde by sa väčšie výstupky skrz liberalismus oproti tomuto právu páchaly jako práve u nás.

A ďalej pri takomto liberálnom spôsobe panovania, ktože zastupuje štát? — Jedna stránka, ktorá sa liberálnou menuje. Táto dáva ministrov, ktorí nie dľa prísnych predpisov zákona a pod odpovedlivosťou úrad svoj konajú, ale pod nátlakom tej strany tak štát riadia, ako to peňažité záujmy tejto stránky požadujú.

S týmto drahí Rodáci, je už všetko objasnené; pretože liberalismus je tá nenasýtená potvora, čo sa bez oddychu dňom — nocou za hmotnými záujmami sháňa a pod viechou pokroku na žebrácku palicu, na mizinu a hmotné otroctvo ľud donáša, obetuje — ako sa to hovorí — prácu peniazom, — a veľkému kapitálu.

Pýtam sa Vás, povedzte mi, na Vaše čisté svedomie, na Vaše zdravé zmýšľanie, či môže byť kresťan-katolík priateľom liberalismu, — keďže tento verejne bojuje oproti auktorite a vôle Božej, oproti záujmom ľudu, oproti narúdeniu človeka? Keďže tento liberalismus zapiera právo jestvovania kresťanskej rodiny, právov rodičov ohľadom výchovy svojich dietok, keďže ten nie pre vlasť, ale pre jednu studenú politickú stránku na krk ľudu hrozitánske ťarchy a dane váľa?

Môže-li byť kresťanský človek priateľom liberalismu, keď tento rovnosť prizvukuje a pri tom jednomu bere čo má, a dáva druhému, — a na to posmešne povie: „včulka ste už rovnoprávni!“ Ďakujeme za takú rovnoprávnosť, čo nás kresťanov verejnú úctu a slávu Kríža stála! —

Takto šafári liberalismus v méne štátu, a ešte aj to si dovoľí, že toho, kto si nechce s takýmto hnusným šafarením čisté ruky a srdce pošpiniť, z vlastizrady upodzieva a biľaguje. Takáto je hľa tá liberálna pravda!

Drahí Rodáci! teda Vy to nahliadnete, že medzi takýmto okoličnosťami liberáli byť nemôžeme.

My chceme, aby ľud ctil si a vážil štátnu auktoritu, a miloval svoju vlasť; ale aj to chceme, aby tiež aj štát uznal auktoritu a vôľu

Božiu. — Obzvlášťne ale jako uhorskí občania chceme, aby naša vlasť navždy zostala apoštolským kráľovstvom, aby práva našej katolíckej Cirkvy neporušené zostali, aby náš kresťanský rodinný život štát zákonami nehýbal a nekazil, aby sa otázky hospodárske nie pre jednotlivcov a v zavretých kruhoch, ale verejno a v záujme celého ľudu riešily. Chceme čistotu mravov aj v politickom účinkovaní, aby sme naše politické práva vskutku slobodno vykonávať mohli, a nie len tak „na oko“ — keď že nám ich za ten čas nemilosrdne kmašu a kradú.

Hovorím, drahí Rodáci! chceme! Já chcem, chcete aj Vy? Jestli áno: vtedy uzavrieme smluvu spoločnej války, a pod znakom Kríža isto zvíťazíme! Naším heslom budiš: Bohu dušu, kráľovi život, naším spolublížnym, celému ľudu srdce!

Karol Otócska.

Trenčiansky škandál.

V trenčianskej stolici nenie konca škandalom. Nebolo dosť na tom, že menoslov voličov na 1896. rok tak zostavili, že voličov ľudovej strany jednoducho vynechali, ale zas iného sa dopustili. V Trenčiansku neni viacej samospráva, zákony sa skrze uradníkov nohama šliapu, a tak sa zdá, že úmysel je, ľud do revolútie priviesť.

Nemilosrdne a bez všetkého ohľadu na zákon znivočili všetky voľby stoličných výborníkov ľudových. Sústredný výbor v Trenčine 23. nov. držal zasednutie, a znivočil voľbu ribánsku, rovnanskú, domanižskú, rovňanskú (pri Púchove) rajeckú bánovskú, kisucko-novomeskú, radolanskú a starobystrickú. Voľby ale v Čaci a v Svrčinovci, kde strašné podlosti sa popáchaly, potvrdili. Nehanebnosť ich potiaľ išla, že ešte aj staškovskú voľbu potvrdili, pri ktorej prítomný slúžny z Čace Jano Szeghy soznal, že vraj chyba sa stala, a nová voľba byť musí. O voľbe staškovskej ešte aj trenčianske noviny „Vágvölgyi Lap“ 45 čísle, a žilinský „Ušiak“ v 46. čísle pisaly: v Staškove voľba prevedená nebola. Všeobecné pohoršenie a strašná kliatba sprvádza toto „liberálne“ pojednanie, ale nad staškovskou voľbou ešte aj uradníci ba aj sami židia sa čudujú že čo tam mohli potvrdiť, keď výsledok voľby skrze predsedu ani vyhlásený nebol. V trenčianskej stolici ľud strašno je rozbúrený nad touto bezočivou nesvedomitosťou, a predsa Szalavský kajmakam v stoličnom zasednutí nehanbil sa povedať že vraj: „Kňazi sú nesvedomití buričia chudobného ľudu.“

O voľbe rovnanskej žilinský »Ušiak« a iné židovské noviny to vytrubovaly, že tam ľudová strana chcela ukamenovať slúžného. A uradné vyšetovanie dokázalo, že ten chudobný a od židov vycicaný ľud s ochotnosťou poslúchnul napomenutie kňaza, a že ukamenovanie ti niekoľkí vymysleli, ktorí v menšine zostali. Trenčiansky slovenský ľud s oškľivosťou začína sa odvracať od uhorskej slobody, a verejne hovorí, že od Szalavského ešte aj rusky cár alebo turecký sultán viacej si váží právo a slobodu ľudu. — Páni liberáli, pre Boha vás prosíme, čo robíte, zle robíte, lebo vy nie slovom,

ale skutkom dokazujete, že zákon sa zachovať nemusí. Ak toto povedomie koreň pustí v chudobnom ľudu, príčinou z toho pochádzajúcich smutných následkov vy budete.

Upozornenie!

Po celej krajine sa ozýva ponos, že svet úradný sa usiluje protiústavnými ba násilnými prostriedkami utlačiť stranu ľudovú. Pravdaže, lebo svobodnomyselníci majú strach o moc, ktorou mohli prevádzať, čo sa im páčilo.

Lenže tomuto tyranstvu, ktoré sa nesluší na túto krajinu, treba koniec spraviť s tým, že veľa vyvolíme takých, ktorých liberálci nenávidia; a vypukáme takých, ktorých nám natiskajú, aby videli, že sa *títo ľudu nepáčia*.

Nemáme síce príčiny podozrievať spravodlivosť predsedov pri voľbe; lenže nepriatelía ľudu použijú iných k prevedeniu toho. A preto k vôli veci a svobody upozorňujeme, aby sa nikto nenechal odstrašiť. Zákon zabezpečuje každému volebnú slobodu; na toho môže hlasovať, na koho chce a síce *tajomne*; a práve z tej príčiny volič nenie povinnen vnútro ceduly volebnej ukázať.

Predseda ale má právo a povinnosť sa presvedčiť, aby každý volič len jednu ceduľku hodil do urny.

Figliar.

Volebná.

*Čože je to za hluč vo Stupave meste,
Chce byť ablegátom, koho nikto nechce!
Chce byť ablegátom pán Latkóczy z Nitry —
Počkaj si panáčku! fuzy sebe vytri.*

*Poznáme ťa dobre, čo si ty za vtáča,
Že sa tebe voždy mästné hrnce páča;
Mästné hrnce páča, liberálnosť ľubi —
Počkaj ty panáčku, vytreme ti zuby!*

*Čože ty u nás chceš, veď my svojho máme,
Ktorého my za sto Latkóczych nedáme. —
Nieto za pár cigár, za víno, za sluby, —
Nato darmo myslíš, darmo režeš zuby!*

*Slubuješ nám kostol, slubuješ nám cesty,
Slubuješ, že nám dáš spraviť nové mosty.
Ďakujeme pekne, za tvoju štedrotu,
Keď nás eksekútor vynese na psotu!*

Však ich ty nespraviš, z tvojeho vačku,
Spravíme ich sami z nášieho výrobku,
To sú naše groše, čo na daň dávame,
Z ktorých aj ty žiješ, aj teba chováme!

Nechceli ta v Nitre, fičúr liberálny,
Lebo ty neznáš ľud, priateľs' mu nie žiadny;
Ty by si len vedel dane na krk válať,
Na diete peštianskej pre seba rozprávať!

Nemysli, že sme my, bez vôle otroci,
Ktorých sebe bárs-kto na nohu otočí,
Ktorých keď ubijú, ticho to znášajú,
Za liberálne „sľuby“ slobodu predajú!

Liberálni páni! veľmi ste zhrešili,
Keď ste stav manželský tak strašne zlupili;
Keď ste nám na miesto našich kňazov ctených,
Dali ku matrike pánov posbieraných.

Sto striel Vám do päty! čože si myslíte?
Ze nás i na ďalej hanobiť budete? !
Oj, to už veru nie! Známe Vás už vtáčkov,
Bez Krista, bez viery, žijúcich panáčkov!

Posiaľ sme nemohli, teraz už môžeme,
Teraz sa už viacej za nos viesť nedáme!
Nerátaj na nás viac, panáček Latkóczy!
Hodina odbila — koniec tvojej moci!

Máme už iného, zástupcu verného
Karola Ótocska, muža ctihodného!
Ten nás vždy zastane jak otec své dietky,
Lebo dobre pozná biedy naše všetky!

Preto bratia drahí, držme spolu všetci,
Tak nás nepremôžu všetkých slúžnych reči,
Ani hrozby notárov, svodných kepenkárov,
Co zásluhy hľadajú u ministrov, pánov.

Tá „ľudová strana“ — to nám je obrana!
A nie Latkóczyho múdrosť liberálna.
K tej strane sa všetci, koľko nás v okrese,
Lebo len tá strana šťastie nám donese.

Tej strany ablegát nech je včil zvolený,
Lebo je on na to jakoby zrodený,
Veď si on zaslúžil aj vskutku tú hodnosť,
Pre jeho dobrotu, múdrosť a počestnosť.

Preto všetci voliči
V tom stupavskom okresi,

Zavoláme odrázu,
Až sa múri zatrasú:
Preč liberál! Latkóczy nech dočká:
Až je prvej ablegát náš Karol Ótocska!

Dušíčková duma.

Chodím, kráčam po cmitori,
Všade sviec, lámph more horí;
Všade vzdych, žiaľ, šepot, lkanie
    šitrcuhlá duša moja . . .
    ečné svetlo daj im Pane,
    Ideľ mrtvým slasť pokoja.

Smrti pánstvo, pravdy miesto,
Len tu bratstvo, roveň jesto.
Jemný hodváb, handra dáka
Žiadon rozdiel tu nerobí.
Blesk, rang výše, rod žobraka
Jednej zeme kryjú hroby.

Nepriateľstvá, zlosti, vášne,
Pomsty, boje mlčia vážne.
Podlosť česti nič neblíži,
Silní slabých viac nerania.
Všetci v tajnej snijú tíši,
Každý čaká zmrtevých ustania.

Chodím, stúpam po cmitori,
Moje srdce rmuť, bôľ morí,
Moje oko v slzách pláve,
Moja myseľ blúdi sem tam . . .
V suchých kvetoch, v žltej tráve
Milé známých rovy stretám.

Tu starenka, dobrý dedko
Nejedno už ležia lietko,
Tam predrahá mi matička
Sladkých sníkov pletie deje;
Tu obeť vln, tam ten čičká . . .
Ach kto by znal, každý kde je?

Ach kto by znal? Tolki zhynú,
Jedna ztrata tiahne inú.
Nenie dosť na jednej rane,
Smrť, bys' viac mal, zhusta letí . . .
Večnú radosť daj im Pane,
Večné svetlo nech im sviati.

Chodim, leziem po cmitori,
 Jedna дума druhú tvorí.
 Och jak hlúpy mnohý človek!
 Shrná statky chvatom, potom,
 Kosa zbrinčí kedykoľvek ...
 Biedny hriešnik, čože potom?

Stvory skvostov, lovci plesu,
 Čo tu hnijú, kde sú, kde sú?
 Kde, čo telu slúžili ste,
 Svarné, múdre sveta deti? ...
 Odpusť pokút daj vám Kriste,
 Večné svetlo nech vám svieti.

Dlhomír Polský.

Cas uplynie, márnosť zhynie,
 Zlato, striebro, diamant minie.
 Cos' nasbieral, zhlcú iní,
 S mliekom, s medom druhý pchá sa.
 Láska k Bohu, cnostné činy,
 To večitá duši krása.

Výsledok civilného manželstva,

(napísal VÖRÖSVÁRY).

(Pokračovanie z čísla 43).

Však my nikoho nechceme nútiť, aby svojej viery články nezachovával. My ale každému chceme svobodu dať, aby dľa svojej vôle môhol činiť; to je pravá sloboda. A to aj Kután uzná, že dobre by bolo, keby sme každý užívali čiastočku zo statku nášho

farára, tej nočnej sovy, ktorý ani len kočky nemá v dome.

Vtedy ale počali vydlicami pod nos pchať a pohárom na dno kukaf. Víno aj Kutánovi dodalo dobrej vôle, tak že počal žartovať s dcérou krčmára, a keď jeho hlava už až po šticu bola omámená i to jej prisľúbil, že svoju ženu odpere, a ju si vezme za ženu. Tá lachtikárka hneď pismo žiadala s toho, a ho i obsiahla. Sveikami boli všetci prítomní. Také zábavy

plnené s tým chýrom, že Kután manželstvo sľúbil planej ženskej a bezbožníkom zostal.

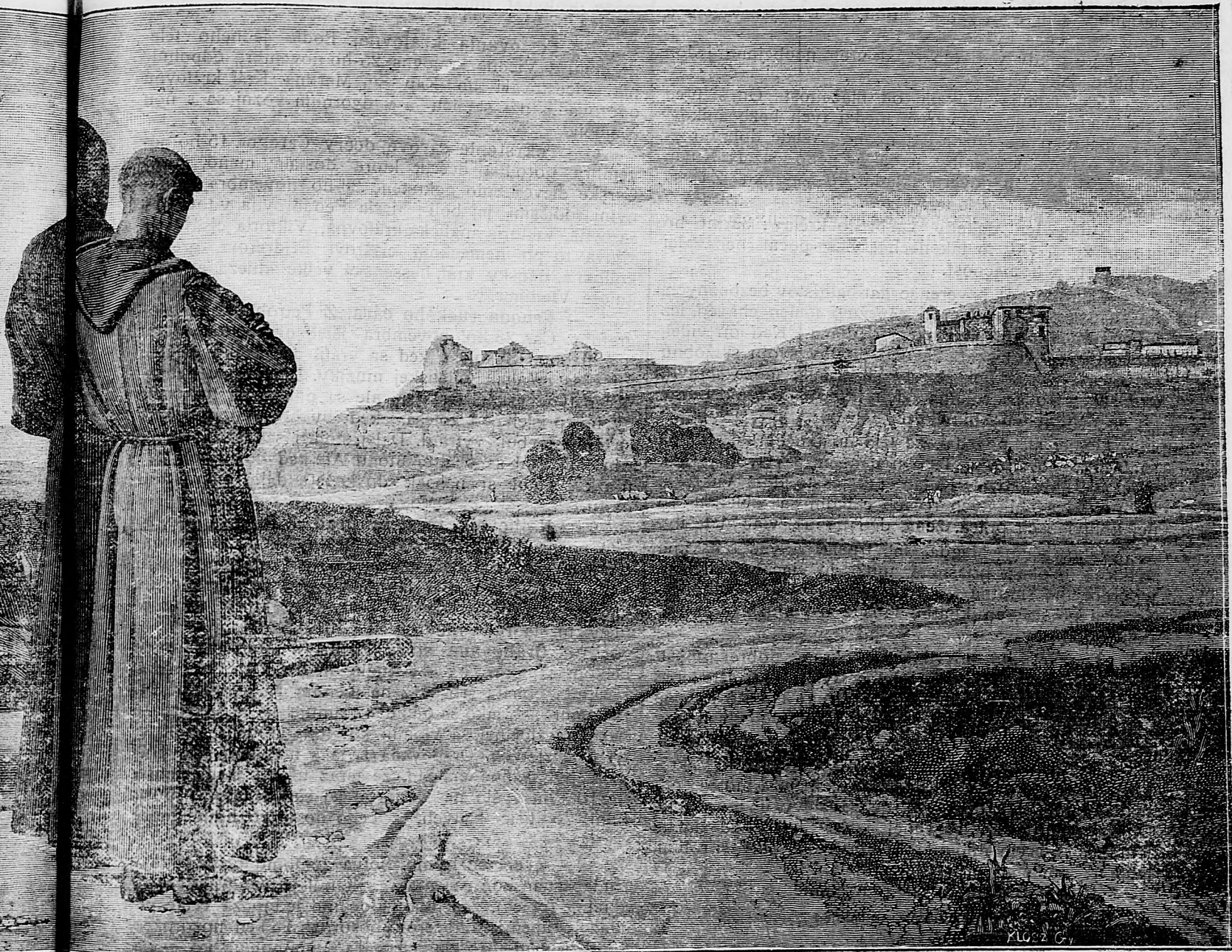
To je cigáňstvo; skočil jej do reči.

Netaj, mužú, všetko som sa dozvedela.

Zabijem toho ľuhára, ktorý to vymyslel.

O nie mužú; bez ohľadu na tieto nevinatky, buď i ďalej ích otcom; neid viac medzi tých opilcov a bezbožníkov.

Kután zlostne odsotil od sba ženu; dochn

v. F. ěna Assiského.

sa konaly proti pápežovi. L'uhaninami búrii ľud, napajali ho a podlizačno s ním zachádzali.

Po shromáždení Kután akosi sa domov dotargal. Štyri deti už spali; žena ešte klačala a modlila sa. — On ale zveval na ňu, aby sa už pakovala drichmať.

Manželka láskavo odvetila: Nie mužú môj, prv nepôjdem spať, zakiaľ nevyjavím žiaľ môjho srdca; vidíš ty znivočíš ženu i deti svoje. Ty si sa dostal medzi oplanov zkazených. Zajtra celé mesto bude na-

radši — zvolal besno — jakbys mi mala ustavične papuľou mlieť. Kto je pokazený? Či ani jeden deň sa nesmiem zabaviť? Keď sa mi do vecí ešte jeden kľaf zamiešaš, beda tebe!

A veru to urobím, pokerúc statočnosť našej rodiny v nebezpečenství bude.

Však ti ja ukážem, kto je pán v dome!

Pre Boha ťa prosím — sopala ruky — aspoň to mi sľub, že Vakrčko neprekročí viac prach nášho

domu; 2 roky sedel v žalári pre krádež. A čos to vyprávala včera, žes ma pred ním zahanbila?

To mu vždy poviem, aby statočných manželov nekazil.

S divým jedom uderil ju s pästou, tak že ona klesla. On ju odkopol z cesty a šol do druhej izby, aby ho plač nemýlil v spání. Za päť rokov to bol prvý úder na manželku jeho namierený.

Okolo poludnia sa prebudil on na druhý deň. Zle sa cítil, bládý bol. Svedomie ho hrýzlo. Hanbil sa náramne. Odprosila ženu, sľúbil, že dobrým otcom a manželom chce byť.

Ešte nikdy v živote sa tak vrelo neobejmúli jeden druhého, jako teraz.

Celá família plakala od blaženosti. On si pred seba vzal, že nikdy nevkročí medzi tých bezbožníkov.

Vakrčko ale pozor dal naňho; všade dobre rozprával o ňom, a i knihy si dal od neho viazať; Kután zas počal dúfať a dôveru skladať vo Vakrčku. Zas sa spriatelili.

Kután len dakedy vošol do krčmy; darmo ho prosila žena, aby to tak nechal. Zas počal nenávidieť ženu, deti a domácnosť.

Vakrčko bol poverenec garibaldistov bezbožných; on sa usiloval získať proti pápežovi nielen cháveď, lež i poriadných ľudí, jako na pr. Kutána. Keď on videl, že Kutána si získať, zavolať domov svoju služobnú sestru. A povedal jej, že si pár tisícok môže spraviť, keď sa jej podarí Kutána odchýliť od jeho ženy. Lenže tej sa nelúbil ten knihviazač.

On jej ale povedal, že keď dostane groše, chlapa sa ľachko povzbavia. Táto nehanebnica privolila; a k vôli jej navštivoval Kután tak často dom Vakrčka. Pri pohári a chlípnych rečách celkom sa zbláznil do nej knihviazač; práca, žena, deti ho už viac netešili.

Jeho žena, Magda len trpela. A veď bola ona výborná osoba; hriešnosť muža ju viac bolela, jako jej položenie smutné. — Keď videla, že aj tá najponíženejšia prosba len kliatbu fahá z úst muža, zašla na radu k farárovi.

Ten jej ale povedal, že okrem dobrej milosti Boha nič ho nevráti z tej zlej cesty. A vraj ešte teraz sú dobré zákony, ktoré ju chránia, a preto aby sa len modlila, žeby ešte pred panovaním tých zlostníkov dal na pokánie. Ona teda dial trpela a sa modlila.

Jednúc, keď zas sa približoval Kután k Vakrčkovi, tento sa shováral so sestrou, že už musia odhodlano zakročiť, lebo vraj tie návštevy už moc stojí. On sa schoval do susednej izby. — A hneď zavítal Kután s dobrým dňom. — Dobrý deň, šaty si robím, lebo už odídem.

A kam, keď fa tu tak radi máme.

(Dokončenie nasleduje.)

— Čas. 25-ho novembra v Budapešti celý deň bolo jasno. Úmiernosť tepla ukazovala — 1.3 stupne. V Uhorsku počasie z čiastky bolo pochmúrené, úmiernosť tepla v noci klesla pod mrazište, ba po jednotlivých krajoch Sedmohradska až pod — 10 stupňov. 25. novembra padal i sňah na južnej strane krajiny, inde

bol čas suchý. Najteplejšie bolo v Rieke: 3.8 st., najchladnejšie: v Botfalve. — 14.0 stupňov.

Po Europe počasie je na severných a stredných stranách suché, na južnej strane ale — zvláštne po Taliansku daždivé. Najteplejšie bolo v Palerme: 14 st., najchladnejšie v Botfalve — 14.0 stupňov. — Vo Viedni — 1.2 st., v Ríme 11.3 st., v Paríži 1.7 st., v Berlíne 1.4 st., v Petrohrade 2.9 st., v Sofii 0.1 st., v Carihrade 8.5 st. bolo tepla. Predpovedá sa: Prudké vetry, mračné a zvláštne na juhu daždivé počasie sa môže očakávať, úmiernosť tepla okolo mrazišta sa bude kývať.

— **Cestovanie kráľovnej.** Podľa jedného telegramu z Viedne kráľovná 25-ho novembra odpoľudnia odcestovala do Kap Sv. Martina. Kráľ kráľovnú odpravil na stanicu a v dvornom vozni sa s ňou rozlúčil.

— **Pokrstenie cárovej dcéry.** Cárovná 15-ho novembra porodila dcéru, ktorá dostala meno, Olgy. Cárské dievča bolo pokrstené 26-ho novembra; Krstnými rodičami jej boli; Maria Feodorovna vdova cisárovna, Viktoria anglická kráľovná, Viktoria cisárovna vdova to po nemeckom cisárovi Fridrikovi, grecká kráľovná, dánsky kráľ, hessenské veľké knieža a veľké knieža Vladimír.

— **Nehoda ruského cára.** Z Petrohradu sa telegrafuje: Cár 23-ho novembra išiel obzreť torpedovú loď menom Sokol, a keď sa vrátil do svojho palácu, kone sa nalakali vojenskej muziky. Cár vidiac nebezpečenstvo vyskočil z voza, ale sa potkol na toľko, že by bol prišiel pod kolesá, keď by ho jeho pobočník zavčasu nebol vytrhol. Ďalej stojáci sa nazdávali, že pánovník stal sa obeťou útoku. Ale keď ho zdvihli, bez úražky sadol si naspák do koča a ďalej pokračoval cestu.

— **Najnovější mestský úrad.** Z Brna sa píše, že tam po jednotlivých čiastkach mesta potkani sa tak rozmnožili, že vrchnosť musela zakročiť, aby spustošení boli. Mestská vrchnosť započala s tým, že vymenovala jedného úradného ničiteľa potkanov, ktorý teraz v mene mesta Brna bude ničiť potkanov.

— **Orabovaná stará žena.** V Martonoši býva celkom samotná, ba ani služky nedrží, 70 rokov stará, pošinutá bohatá srbská žena menom Nata Sátyer. 21. novembra — jako sa odtiaľ oznamuje — na úsvite — neznámymi zločincami sa vlomili ku tej starene a vzali jej 34 tisíc zlatých. Orabovaná žena s nárekom povyprávala po dedine ten pád, že teraz už od hladu umre. Medzi tým vyšlo na vrch, že jej ešte ostalo v sporiťelni 75 tisíc zlatých, z čeho do smrti hojne môže vyžiť.

— **Zverinec hynie.** Sotva je tomu týždeň, že v budapeštianskom zverinci zahynul jeden drahý orángutaňg (opica), zas teraz zdochnul jedon za veľké peniaze kúpený rhinoceros (nosorožec). Ten nosorožec, ktorý sedem tisíc zlatých stál, nemôhol nijako navyknúť na naše podnebie a po dlhom liečení, skonak. To zvieria vážilo 7 metrových centov.

— **Liberálna pomstva.** Obyvatelia liskovskí (iptov. stol.) dosiaľ za istú taxu dostávali haluzinu na oheň z lubochnianskych hôr ponevač ale ani ružomberskej voľbe ľudová strana tamejšieho kr. ferštera za výborníka stoličného nevyvolila, ten pán sa tomu tak nahneval, že keď opäť prišlo šesťdesiat furmanov s Liskovej do Lubochne po haluzinu, pár slovmi im dal na zľamosť, aby si od tých išli drevo pýtať, na ktorých pri voľbe hlasovali. Pán Feršter zabudnul na to, že hora je nie jeho, ale celej krajiny, tedy i naša, že je on štát-

ný sluha a on dľa ľubovôle so štátnym majetkom šafá-riť nesmie, že keď tá haluzina, ktorú títo ľudia kúpili chceli teraz už v hore zhnije a sa nepredá, s tým nie on, lež naša krajina následovne my daň platiaci dvojnásobnú škodu utrpíme. Ľudová strana zamýšľa hneď pri najbližšom stoličnom zasadnutí tomuto pánovi na palce poklopať, tiež pri ministeriume svoju stížnosť poddať.

— **Rovnoprávnosť.** V hornom Uhorsku kr. uh. finančné direkcie pod zámyslom „panslavismus“ rad radom kresťanským krčmárom, ktorí v podozrení stojá, že sú privrženci ľudovej strany, licencie odberajú, tak že dnes zajtra môže sa bezpečne zákon vyniesť; že krčmárom v Uhorsku len žid môže byť. Tak sa stalo v liptovskej stolici v mestách: Ružomberok, Černová, Sielnica, v turčianskej: v Moštviciach atď. — Najpo-žrivejšie sa stalo v Ružomberku. Tam mal licencií sve-domitý kupec kresťanský Františ Šváb. Nenadále jemu a s ním ešte dvom židom čístimok licenciú odobrali. Všetci traja proti tomu rekurrovali, dvom židom sa pošfastilo (?) Švábovi ale nie. Šváb vidiac, že vyžiť ne-môže, vyvandroval a svoj sklep Jozefovi Kohn židovi odovzdal, tento ale ešte ani sklep nezaujal už mal licenciu v ruke, a síce tak prajnú, že víno a ostatné nápoje ako krčmár vymeriavať môže, kdežto sa sklep-nikom len v zapečatených fľašach nápoje predávať te-raz dovoluje.

— **Požiar.** 16 ho novembra o pol desiatej hodine predpoludním vypukol oheň v Jastrebe, obci to šarickej stolice, ktorý len odpoľudnia o dvoch hodinách sa skončil. Vo veľkom vetre za krátky čas sa hrozne roz-môhol. Tá obec na hornom kraji pomerne bola zámožná, i ľud dobrý a usilovný. Obec pozostávala zo 199 do-mov a teraz má len 12 domov, lebo 187 domov so všetkými hospodárskymi budovami spolu zhorela na popel, nič neostalo, lebo budovy mali slamené strechy a boly vystavené z dreva. Zhorela aj jedna mrtvá žena v umrlčej truhle i jej muž, keď chcel svoju milú mr-tvolu pred ohňom zachovať, tiež tam zahynul; sedačky našli jeho kosti zhorené na uhlie, hlava ale a vrchnie čiastky tela zhorely mu na popel. Rožný statok ne-horel, len niekoľko ošipaných a z väčšej čiastky ovce a hyd. Škoda je vyše dve sto krát viac, sotva bolo dačo poistené. Ľud sa umiestnil po susedných dedinách. Oheň tak vznikol, že jedna žena vymetala izbu, jedna iskra vyskočila z pece, ale ona to nezbadala, lež iskru so smetami spolu vynesla ku maštali, ktorá bola z dreva. Veľký víchor tú tliacu iskru roznietil a na vni-voč obrátil celú tú obec.

— **Zabil svojho syna.** Štefan Vojtek cestár, ktorý býva pod číslom 8 alšo-vašpálya ulice v Budapešti 23. nov. večer pridúc domov, na tolko sa rozpajedil nadtým, že jeho malý synáček, ktorý mal len šesť mesiacov, plače, že odsotil svoju ženu, ktorá tíšila plačúce dieťa, a vytrhnúc revolver zastrelil to dieťa. Policia chytila Vojteka, mrtvolu ale malého chlapčeka dala zaniest do lekárného ústavu okresného súdu. Ten hrozný človek, tak sa zdá — že v opilosti spáchal tú, krv poburujúcu ukrutnosť.

— **Nešťastie jednej panej.** V Radske sburgu, — jako sa zo štýrskeho Hradca oznamuje — smutný ko-nec vzala žena dra. Jozefa Kotzbeka krajinského to poslanca, ktorá už od dávna obetovave opatrovala svojho nemocného muža. 22-ho novembra odpoľudnia okolo pätej hodiny išla na malú prechádzku do mestského parku. Tá pani bola krátkozraká a v hustej hmle schý-lila sa s riadnej cesty a zablúdila na jeden chodník, ktorý vedie ku štrkovému násypu a odtiaľto padla do

Mury. Na jej krik mlynári z blízka bežali so žrdkami a s člnkami jej na pomoc, ale ponevác náhle nastala tma, nemohli ju zachrániť. Až na druhé ráno našli jej mrtvolu ovesenú o jeden stlp mostu na Mure.

— **Veľká pozostalosť.** Ján Baar, súkromník v Budapešti, ačkoľvek bol katolík, prešsa celý svoj ma-jetok v testamente zanechal na jednu dievčensku kal-vinsku školu, ktorá sa má vystaviť v hlavnom meste. Po jeho smrti, keď otvorili testament, vysvitlo, že tá pozostalosť je o mnoho väčšia, než si mysleli. Baar započal hospodáriť jako chudobný záhradník. Osalo po ňom 70000 zlatých a desať domových pozemkov. Preto sa tak bol odvrhol od svojej cirkve, žiadúce by bolo, keď by tie príčiny vyšly na vrch.

Upovedomenie. Ľudová strana v Budapešti (VIII. József-körút 31/b. II. emelet) *krajinskú sústrednú pisárku* otvorila. Obecenstvo sa vyzýva, aby túto *pisárku* hneď upovedomilo o každom pohybe *ľudovej strany* sa týkajúcom. Redaktori ale ktorí držia s ľudovou stra-nou na to sa prosia, aby svoje noviny pod nápisom kancelárie posílali, za čo jakožto za vzajomnú službu z času na čas zprávy im bude posílať. Konečne *predsedov všetkých katolíckych kruhov, čitateľných spolkov alebo katolíckej spoločnosti* jakéhokoľvek mena na to prosí tá kancelária, aby jej sdělili meno a bydlu i toho patričného telesa, i vlastnej ich ctenej osoby. Odkiaľkoľvek a čokoľvek by neкто písal, *nikdy* ne-mezabudne na čele svojho listu *meno volebného prasu a stolicu* pomenovať. Do ľudovej kancelárie sa moze i po slovensky písať.

Všetky listy sa majú adresovať na meno veľk. pána *Jána Molnár*; vtedy istotne ich dostane kan-cellária.

V Budapešti 3-ho novembra 1895.

Kraj. sústred. kancelária „Ľudovej strany“
v Budapešti

(József-körút číslo 31/b. II. poschodi).

DOPISY.

Prašic, 10-ho novembra.

Prevelebný pán Redaktor!

Voľba v Prašicách do výboru stolice nitrianskej. S radosťou sdelujem, že nie nadarmo čítá obecen-stvo naše výborného „Krešťana.“ Jako inde, aj u nás ospanlivý a ľahko navedený býval ľud náš, nie ale už teraz.

Plesalo srdco moje, keď som videl voličov zo 7 obcí okresného notariátu prašického k nám vo veľkom blate sa ponáhľajúcich.

Sotva kto z nás vedel, kto vystúpi za nášho zástupcu strany ľudovej; až same ráno na voľbu ozná-meno bolo nám, že pán gr. Rudolf Nyáry kandida-ciu prijme. Tu náš milý ľud na čele s predstavenstvom obce, svoje právo v tichosti vzácného kandidáta 147 hlasmi oproti stoličnému kandidátovi vyvolil, na kto-rého 19 voličov hlasovalo.

Daj, Bože! premnoho takých voľieb!

Jozef Bartek, volič.

Smolenice, 1895. 6. novembra.

Veľactená Redakcia!

Veľkolepé malo byť panovanie nových matrikárov. — a či neni? Chcete vedieť mohutný pokrok v dejinách Uhorska? Na príklad vám spomenem len to, čo sa len u nás v minulom mesiaci všetko stalo.

Rovnoprávnosť! keď som to zlaté slovo začul, nie len srdce, lež aj žalúdok sa mi pohol, lebo rovnoprávnosť donáša, aby sme mali čo jesť, ako židia majú. Teda zmizne všetok rozdiel? áno! ale len v matrikách! To som už rochápal, až naraz čujem, že v civilnej matrike na prvé miesto zaznačili s inu. Ale čo, reku tu nemôže byť. Že od teby, jako p. slúžny rozdal svoj názor o spasonosných novotách, dochnú ušípané, reku ujem, t mu sa nečudujem, ale v matrike prasa; to p. m. c. Vyzvedujem sa, a, verte-neverte, vysvitlo, že náš p. matrikár toto poctivé zviera do matriky zaviehol. Keď je rovnoprávnosť nuž nech je, a hodnou nákulou zachránil večnú pamäť zosnulej mašice, za ňou bude zapísaný žid, pohan atď. — a naposledy aj kresťan. Či to neni blažená rovnoprávnosť? Na pamiatku pre p. m. c. si vypýtám bezkolkový výfuch o tomto smrtnom páte, pošlem ho i na milleneumovú výstavu.

Škod, že ma „More“ nezavolať na „civilný pohrab.“

To je nič! ale prvé ohlášky. Čo to len bude na tej peknej tabuli? Čo je to ten podchvastník, s ktorým sa má slávny sobáš konať? Hej kto len bude mať to šťastie byť prvým? to mi dlho vrtalo v hlave.

Hm, ale už viem! Ráno bolo, mohla byť už úradná hodina. Ohlášky! civilné ohlášky! Už visia! nie jedna, nie dve, ani tri — viac! ach a čo visia? — čo kravy, keď išli s poľa na cestu potratily! Tak sa, reku, patri, novú dobu čím slávnejšie započat, naraz mnoho párov! — Ale, tuším, s nimi, so všetkými dišpensovali, neviseli 14 dní dľa paragrafov, pán matrikár si ich strhol aj s tabuľou. V dome schováva tie klenoty, tabuľu že bude strážiť, taký poklad to veď aj zasluži!

S. ete! predsa si len nevďačný; už taký zaslužilý muž, ako je náš p. matrikár, by mal dostať volajaké vyznačenie, povieť výchytný riad „cigánskeho kola.“ Hodnosť neprišla. Darmo je, za tým musí človek chodiť. Pán slúžny chce vyvoliť verného služobníka do výboru stoličného. Oduševnenie neni fažko vzbudiť; proti učenému matrikárovi čo by zviadol sprostý sedliak, kandidát ludu? Ide Šlôme, ide Icik, idú páncence, ide sám kandidovaný matrikár; kolke vóta. Len-len čo neostal; ešte aspoň sto vót a bol by býval, však mal 22 hlasov, proti bolo len 117. — Darmo je, málo pili voliči, a ten farárisko tiež drží s ludom.

Nič to zato, keď je blato, viac, viac židov; vyfúkajú to; toto je heslo pána predsedu popisujúceho voličov na rok budúci. Tento komisný, chcem povedať komisie predsedu nachystal vót!

Lud nemusí vedieť o popise, aby sa neprišli ohlásiť o svoje právo. V ostatnom čase sa to oznámi v krčme pre tých poriadnejších, a potom sa aj vyububnovať môže. Predstavenstvo nemusí, vraj prísť, aby nerobilo prekážky. „Teda robme!“ „Platil porciu?“ neplatil! „čo potom! má krivý nos, teda mu patrí vóta.“ — „Je zapísaný medzi občany? Neni, ani tu nebýva, ani stebľa tu nemá!“ „Nič! pili sme spolu v kasíne, dľa paragrafu flaše je volič.“ „P. nkelesz!“ neni ludovej strany — teda je volič!

Tak hľa mali sme peknú komédiu, „Horenos“ je šikovný človek, a tí krivonosi a pánatká sa dajú dobre obracať, lebo je to hladné. — Ostatné kúsky historie komediantov neskôr! — Váš ubiedený brat! *Rolník.*

Z Trenčianska.

Vysokoctený pán redaktor!

V Trenčíne sa stal veľký zázrak 11. novembra. Na stoličnom zasadnutí rečnil i Jurko Kubínyi. Všetci trenčianski páni čudovali sa. Bolo zbadat, že sa náš Jurko veľmi zdokonaluje v maďarčine. Jurko náš smelo sa vie postaviť aspoň doma medzi svojími. Pánu farárovi prusčianskemu a pánu kaplanovi illavskému neraz pozrel do očí, ani čoby tiger alebo lev. I teraz na stoličnom shromáždení smelo bránil pána lekára Šlesingera. Pán farár prusčiansky darmo teda ponosoval sa na lekára Šlesingera, že povinnosti svoje zabúda. Slavná stoličnica uzavrela, že je p. Šlesinger dobrý chlap, a že ho musia prusčania pred nim pekne poprosiť, aby sa neračil hnevať, že toľko detí pomrelo v Bohuniciach. Jurko náš nahovoril chce všetkých trenčianských ablegátov, aby sa od pána Šlesingera dali zaštepíť, lebo vraj veľmi trpia na rečnický záškrt Jurko je už tuším zaštepený, preto netrpí už na záškrt a smelo reční, nie síce na sne, ale len v Trenčíne. Keď reč bola v Trenčíne o tom, že každá obec zaopatríť si musí železnú škryňu na peniaze obecné, Jurko náš skoro do bláznov nadal tým pánom, čo tie železné škryne narádzali. A veru Jurko málo kedy povie niečo múdreho, ale tento raz predsa mal pravdu, keď proti tým železným škryňám bojoval. Keby naše obce mali čo jesť, keby mohli aspoň tie ohromné porcie platiť, nie ešte aby železné kasne kupovali na peniaze. Všetci teraz zas väčšie porcie prídu, lebo každý slúžny bude mať zas väčší plat, a do každého slúžnovského úradu príde nový pisár s platom vyše 600 zl. Páni slúžnovci neomylné potrebujú pomoc, aby mohli lepšie a častejšie kortešovať. Kysucké Novomesto oslobodené bude od slúžneho; jedna čiastka pripojená bude k Čaci, druhá čiastka okresu pripojí sa k Žiline. I do Čace, i do Žiliny príde ešte jeden slúžny. Dostaneme teda dosť nových papkačov, ktorí proti ludovej strane bojovať budú na život a na smrť. Pán fíšpán lepšie bude spávať, keď bude viac kortešov. Strašne sa pajeďal pán fíšpán, keď ludová strana v Trenčiansku v 6 okresoch zvíťazila pri voľbách stoličného výboru. Niektorí slúžnovci a notári d stali ukrutné hrešenie, že nevedeli lepšie sedliakov nahnať do liberálneho saka. — Ináč u nás nič nového, len to že v Púchove platí budú 316 zl. (aj s úrokom 88 zl.) za tú slamu, čo púchovčanom vykonal Jurko ablegat pred päťmi rokmi. Z Púchova deputácia pôjde na ponižeré poďakovanie k Jurkovi. Aj z Illavy chystá sa deputácia slavnostne prijať toho exekútora, ktorý do Illavy vyberať príde ešte nezaplatený. V Prejtej zabily korhelia jedného sedliaka pre 70 krajciarov. Najprv sa napili u žida Márera. Takéto kúsky vychodia zo židovských krčiem. Rajec by chcel mať slúžneho, ešte musí čakať, kým tam bude viac židov. Rajecké Teplice kúpiť má akýsi bohatý žid. Pán Šmialovsky usmieva sa pod fúzy.

Škareň.

Z Piešťanských Teplíc, 1895. 15. novembra.

Prevelebný pán Redaktor!

Zo všetkých strán slovenských vám dopisujú; táto okolnosť i mňa pozbadila k zaslaniu tohoto dopisu.

U nás je už po voľbách do stoličného výboru. My ludoví sme prepadli. Je pravda, že i náš p. farár je zvolený s dvoma liberálmi; lenže ja ho nepovažujem za tuhého ludáka; ponevác židi a liberálci, hlasovali naňho, a potom báraj medzi ludovými bol kandidát

dovaný, lenže i medzi svobodnomyselníkmi tiež; a potom židi a liberálcovia sa tunák vystatujú, že je on ich mužom, čo síce neviem, či je skutočne tak, predsa ale radší bych bol býval, keby i náš pán kaplán bol býval zvolený, ktorý s telom dušou je kňaz horlivý a obojetivý stĺp ľudových zásad; on nám dal doniesť knižočky „čo chce ľudová strana;“ on nás organizoval v tú posledniu chvíľu, čo všetko skôr by sa bolo svedčilo na p. farára, ktorý už od toľkých rokov žije medzi nami, a môžeme povedať, že s nás.

U nás je katolíkov asi päť tisíc; pri voľbe naša farnosť je veľmi veľkej povahy; dal by Boh, aby náš p. farár sa preukázal i s obojetivou činnosťou, že žije a mre za ľudovú stranu a tak i za kresťanské zásady.

On je kazateľ dobrý, schopnosti má dobré; hlas má výborný, vliv jeho je povahy hoden; na tomto okolí by veľmi mnoho urobil, keby pri voľbe za včasu sa oprel proti prívalu liberálnemu a tak zástavu kresťanskú k víťazstvu doprovadil. Úfame, že to i tak bude, nechceme jeho uprimnosť v podozrení mať; lebo však i on sa súčasťou ustrojenia piešťanskej ľudovej strany. Presvedčení sme, že keď i zameškal teraz — možno že i z nemožnosti — zamedziť cestu liberalismu, v budúcnosti s obojetivou a neunávnou činnosťou to v stonásobnej miere vynahradí.

U nás je dobré pole; náš ľud je ohybký, jak prúťik; len za včasu sa treba o to postarať, aby vedel, čoho sa má držať a na koho nesmie hlasovať.

Poviem pravdu, že nemecký bych bol lepšie tieto veci na papier dal; odpustite teda, že tak chybnou som upovedomil o našich veciach a položení; za poopravenia mojích riadkov už vopred vám ďakujúc, zostávam s úctou.

Jedon domomajiteľ.

Zo Stupavy, 25-ho novembra.

V Stupave starodávne porekadlo je, že dlhé vlasy, krátky rozum, krátke fúzy dlhý rozum, a preto sme mysleli, keď sa volakto volá Fúzek, tak ten musí mať dlhý rozum. Ba diabla má. Náš pán rychtár Fúzek dľa mena mal by mať dlhý rozum, ale sme sa v ňom sklamali, bo jeho rozum nenie dlhší ako jeho fúzy. Čo pán vyslanec Prileský zomrel, hneď sa začala židovsko-liberálna strana pohybovať v našom okrese, a prvý čo so židami začal tancovať, bol náš rychtár Fúzek. Zamiešal sa do remesla nášho p. farára, a rečnil. Hej! hneď sme videli, že netečie v jeho žilkách krv nábožných rodičov, bo takovú reč držal, ako by sa ju bol v nejakej synagoge alebo v slobodomurárskej loži učil. Rečnil on po pánsky čili po židovský, a všetci židia mu privolávali: hilijen! Daj si mi Bože! Lepšie by bolo, keď by sa nechal recipovať. Hovoril, že cibulné manželstvo mali už pred sto rokami zaviesť. Ej Fúzku, či ste si azda zamieril na dajakú Rebeku? Ver by to bolo dobre, keď by bol Fúzek našim cibulným farárom. Ako by sa to pekne vynášalo, keď by on s nejakou Rebekou na stupavskej fare býval, to by bol za farára, ten by nám po vôli kázal. Škoda len, že sa nenarodil o sto rokov skorej. Fúzek, Fúzek, si neskoro prišiel, tie tvoje reči voňajú od cibule a cesnaku, a preto neprevrátiš ty hlavy stupavských voličov. Židovského otroctva máme už dosť. Voličia stupavského okresu sa oduševňujú len za ľudovú stranu, bo nechcú svoju vieru zapreť, a nechcú sa nechať za nosom vodiť od židov a liberálov. Každý volič, ktorý má v sebe len trochu kresťanstva, drží s ľudovou stranou. Veriaci kresťania sa modlia, dal by Boh víťazstvo zástave spravodlivosti, a aby Všemohúci obmäkšil srdca

odpadlíkov, by i v srdciach Fúzikov a iných odrodilých kresťanov vzbudil plameň lásky ku viere a ku náboženstvu Krista Ježiša. Uhorskí kresťania hľadajú na voličov volebného okresu stupavského, a pýtajú sa či stupavské matky splodily kresťanov alebo len odpadlíkov? Bože buď s nami a daj víťazstvo zástave ubohého ľudu. Na zástave ľudovej strany je napísano za Boha, za ľud, a keď Boh s nami, kto proti nám!?

Štefan Bradáč, volič.

Malacky, 27. novembra.

Vysokocentný prevelebný pane!

Ako známo, krajinský vyslanec stupavského volebného okresu Tadej Prileský umrel, následkom čoho nám nastala nová voľba, ktorej deň na 5-ho decembra ustálený je.

Len čo starý Prileský oči zažmuril, už liberáli, ale nie z okresu, lež zo stoličného domu, rozbehli sa na kortešačku za štátn. sekretára Latkóczyho, známeho nám nielen z prvej škandalózne voľby nitrianskej, lež i z volieb r. 1887., v čas ktorých vo Zbehoch (Üzbégh, nitrianská stolica) voličia jeho protikandidatovi, žandárskymi gučkami z tejto vlasti svobody do večnosti hromadne premoženi boli.

No nasrže nie z antipathie proti jeho osobe, ale výlučne z odôvodneného odporu proti zbankrotovanej strane liberálnej, postavila ľudová strana svojho kandidáta v osobe všeobecne cteného pána *Karola Otočka*, advokáta v Prešporoku, ktorí 24. nov. 1895. v Malackách pred tisícovým zástupom nadšeného kresťanského ľudu svoju programnú reč predniesol. — Nechže nám duše kresťanské i vrúcimi modlitbami k víťazstvu dopomáhajú!

Vy ale voličia stupavskí pamätajte svojich občanských i kresťanských povinností; dnes sú vo vlasti našej pomery také, že nielen právo, ale zrovna povinnosť máte: dostaviť sa k voľbe do chlapa, a vytrvale, neohrožene voliť takého človeka, ktorý pánu ministrovi Vlašičovi odvetí, že ani my, ani Boh dá potomci naši, nikdá neprivolíme, aby vlast naša, od tatarov, turkov a iných vrahov kresťanskou krvou zachránená, kresťanskými mozolami udržaná — volakedy nekresťanskou ostala!

Úradnie mezítka — od obecného konšela až nore po ministrov — rozumie sa, sú proti nám. Tak na pr. tento Malacký sjazd voličov správne sme slúžnemu oznámili, ale tribúnu, pre rečníkov pripravenú a chvojím i zástavami krásne vyzdobenú, použiť nám zakázal; i kandidáta v reči bezzákladne pretrhal, a rozpustením sjazdu vyhrážal: no ľud hromovým hlasom privolal, že rečník pravdu má!! — Neverím, žeby pánu slúžnemu vzdo. 36 žandárov v túto minútu nebolo úzko bývalo, — nie tak zo strachu pred hmotnou silou tohoto národa, ako viac pred duševnou; — lebo my sa, tak ako naši protivníci, k násiliu zachvátiť nedáme, ale ani hrozieb úradných i neúradných, ani nátlaku sa nebojíme. Úplatku už práve nie! Dobré vieme, ako tupíte gazdu-slováka, ktorý sa zabudne a od Vás nápoj alebo peniaz prijme, že ho „za liter“ a „za päčku“ — jako hovädo, bärkam dovedete: nuž aj za slúži túto potupu každý, ktorý takto slabosti podľahne. K nám voličom ľudovej strany ale nech Vás chráni Boh, blížiti sa s takými pokušeniami, — kto sa to z Vás opováži, budeli to pred svedkami, toho hneď udáme na kriminál, — budeli to medzi štyrmi očami, dajte mu odpoveď že sa mu v očiach získí.

Silná obec Kuchyňa, nemohla sa nášho sjazdu sčistiť, náš dkom čoho tamejší pán farár Mayer svolal voličov *na ten istý deň* k porade do školy, a to miestnemu predstavenstvu i dľa zákona zavčas oznamil. Notár poslal oznam slúžnemu, a tento 24-ho poslal písara i žandárov *so zákazom*, že oznam mal byť u neho podatý, nie u obecného predstavenstva. *Zákaz* tento zrekurujeme, a na slúžneho žalobu složíme u kráľ súdu, lebo *dľa 104. §-u volebného zákona my máme pravdu*, a slúžny len silu.

25-ho novembra došiel zo zaľánskej stolice domov bývalý zdejší rychtár Adamovič, že tiež chce kandidovať. Ide je, že ho ľudová strana nevolala, došiel teda len v záujme protivníkov, aby sráď moho medzi nami raskol spraviť. My sme 1892. srdečne prišli Adamovičovi, ale dnes ak nechce, aby sme si mysleli, že ľud zrádza — nech dá pokoj; a keďby predsa vstúpil do služby nepriateľov: nuže vedz každý voliču, s kým máš dočinenia! — Pokušíteľ odstúp! —

Ešte poznamenávam, že deputáciu k Latkóczymu viedol stupavský rychtár Nagy. Voličia zo Stupavy a z okolia, nože sa zpytajte stupavského postmajstra, ako tento rychtár obrátil 7 gazdov stupavských (Antoš Pokorný a spol.) pred šudierstvom jedného viedenského švindlera! Tak, že sme ho za to disciplinárnu cestou udat museli. — A že tomu od 1-ho febr. 1895 poslal konca nieta, má len tomu čo ďakovať, že pán podžupan Klempa s chýrečnými volebnými obežníkmi na obecných notárov moc roboty má, — a na takéto úradné veci nestačí!

I na to buďtež rodáci láskave upozornení, aby ste sa v každej obci opatrili menoslovom voličov a s týmto v ruke, pracovali k nastávajúcej voľbe; lebo to je márna práca, sohnáť zástupy, v ktorých pctom voličov nieta.

Konečne nezbudnite v modlitbách svojích na malacký kniežací pár, ktorý sa i z príležitosti toho volebného pohybu, svojho kresťanského ľudu tak horlive a rozhodne zaujal!

Pán Boh s nami a zlé preč!

Volič.

Pieseň volebná.

Nápev: Kossúth Lajos azt üzente . . .

Pán Latkóczy sebe myslí,
Že v Stúpave mandát istý.

Nemysli si, paňák na to,
Drahšia duša, než tvé zlato!

Hej nech žije ľudu stránka! Hej nech žije vlast!

Darmo notár, darmo slúžny,
Proti „stránke ľudu“ blúzni —

L'ud sa smeje, robí špásy,
Na Ótočku dáva hlasy. —

Hej nech žije ľudu stránka! Hej nech žije vlast!

Pán gróf Pálffy to povedá,
Že sto zlatých za vóto dá,
A čo by dal aj sto tisíc —

Nedáme sa mu zakúpiť!!

Hej nech žije ľudu stránka! Hej nech žije vlast!

Čože sme my kone, voly,

Aby sme na predaj boli?

Nech si on svú dušu predá —

Judášov gšeft nám netreba!

Hej nech žije ľudu stránka! Hej nech žije vlast!

A ktoby bol taký sprostý,
Aby sa dal na to zviesti?
Veď čo nám dá dneská vypiť,
Zajtrá to dá v daňách cítiť!

Hej nech žije ľudu stránka! Hej nech žije vlast!

Nám Ótocska nič nesľubí,

Preto sa nám aj tak ľubí!

On nám srdce, lásku dáva:

Nuž nech mu je za to sláva!

Hej nech žije ľudu stránka! Hej nech žije vlast!

VYOBRAZENIE.

Assiský sv. Fraňo zakladateľ jednej rehole je celým svetom vážený. Jeho duchovní synovia sú po celom svete vo viniči Pána. — Bol on syn bohatého kupca; 1282. sa narodil v Assise. Vo vojne bol zajatý, i ľazko ochorel; neskôr tak sa obrátil k Bohu, že v 20. r. veku svojho obliekol rúcho srstné a chorých opatroval. Vystavil kapnečku, ktorú Porciunkulou t. j. svojim dedictvom nazval. — Ponevác ho mnohí nasledovali, on im predpísal pravidlá života, ktoré i teraz nasledujú františkáni.

Pred smrťou obsiahol rany Kristové; a premnohé zázraky sa staly pri jeho hrobe.

Dnešný obraz jeho príkladnú smrť predstavuje ct. čitateľom.

ODKAZY REDAKCIE.

Dopisovateľov našich prosíme na to, aby dopisy svoje len na krátko ale jadro skladali, lebo ináč preveliké množstvo ani ich prečítať tým menej uverejniť nemôžeme, naše noviny len raz za týžden vychádzajú, tedy niet toľko miesta, aby sme ich priniesť mohli.

Vesele. Ludomil. Váš dopis o voľbe najprv musíme náležite opraviť, a potom snáď dá sa niečo urobiť, ale nie hneď, lebo ich mnoho máme.

Ó-Tura. S. A. Dostanete.

Ó-Tura. P. L. R. Jako z Kresťana ráčite vyčítať neni možno hneď uverejniť váš dopis.

Prievidza. Č. J. Už Vás druhí predbehli a tú vec opisali a Kresťan už v predošlých číslach to všetko priniesol.

Jezerko. J. K. To sme už boli raz priniesli a snáď ešte o tom donesieme dopis. Žiadné knižočky dostanete.

Pudmerice. T. J. Nemajte za zle, že váš dopis posávať sme neuvěřijni, lebo nie len váš, ale aj mnohé iné musely vystať, lebo ich premnoho máme, ani nevieme, čo s nimi robiť, darmo by ste si tedy vykládal to tak, jako by redakcia naproti vám nešetná bola; nie len Vy lež i mnohí iní z tohoto ohľadu krivo nás posudzujú a predsa pravdy nemajú.

Frašťák. B. J. Len výťah z vašeho dopisu môžeme doniesť lebo málo miesta máme.

Hrabušice. Ludovít, Už mnohokrát sme na tomto mieste spomenuli, že články bez podpisu vlastného mena do povahy nemôžeme brať.

Námestov. N. Ó. KK. Váš dopis trochu zkrátený príde, i na druhý raz prosíme vaše dopisy.

Madunice. Občan. O vašej voľbe sme už písali, preto list váš neuvěřijni, lebo by sme tú istú vec museli opakovať, o ostatné sa postaráme, aby všetko v poriadku bolo.

Antonovác. M. O. List váš sme dostali a len pošlite, predplatok Kresťan s radosťou Vám bude chodiť.

Ružomberok. Milotín. List váš sme dostali, ale v terajšom čísle sme ho nemohli upotrebiť, lebo už toto číslo bolo plné.

Detva. A. K. List váš sme dostali a všetko bude v poriadku i váš článok upotrebíme, ale len v budúcom čísle, lebo terajšie už bolo zaplnené.

Fraštačan. Prosíme i na budúce nás o všeličom uvedomíť.

Malacky. Dr. D. J. Srdečne vám ďakujeme za váš dopis, a spolu ufame, že nás napotom častejšie vašimi dopismi navštívite!

Zodpovedný redaktor: **Gerhard Németh**

J. STOWASSER

strojiteľ hudbných nástrojov, cis. a kr. dvorný dovozateľ.

V BUDAPEŠTI,

II., okres, Lánczhid-úlicia 5.

Predáva súkace, faháče a bijáče hudbné nástroje, výborné, silnozvučne cimbalmy a o ich podstatných častiach

veľký obrázkový cenník na žiadosť zdarma a bez poštového poplatku posielá.

Stranivá nezhubiteľných silných organových harmoník má sa osobitný cenník žiadať. 12-14

Naprávanie všeliakých zvukných nástrojov a harmoník za najlacnejšiu cenu sa vykonáva.

Staré zvukné nástroje sa zameňujú.

Obebné bubny.

Ferdinanda Wajdiča

»Svätá Rodina« nazvané umelecké knih-kupectvo

Budapešť, IX. k. Üllöiská 21. číslo.

Odporúča nasledujúce dobré kat. kalendáre na rok 1896:

- »Svätá rodina« nazvaný kalendár, XIII. ročník, spracovali ho dvaja pátkostolový knazi; vydala ho tlačiareň rábsko-cirkevná . . . . . Cena 30 kr.
- »Veľký obrázkový lurdský kalendár,« IV. ročník vlastnosť sirotského ústavu Mariasternského . . . . . > 30 kr.
- Ten istý v slovenskej reči . . . . . > 30 kr.
- »Panna Mária« obrázkový kalendár . . . . . > 30 kr.
- »Karmelský,« uhorsko-nemecký kalendár . . . . . > 40 kr.
- »Herkó Páter« obrázkový kalendár . . . . . > 40 kr.
- »Kalendár Gazdu« nový, kvostný s mnohými obrazmi s jedlovým predpisom na každý deň roku, a s predpisom ako sa to má pripraviť, čo v sebe je už úplná kucharská kniha . . . . . > 50 kr.

MATÚS VOGEL;

„Život svätých.“

Jedon zväzok, veľký 4. hárk. 386 strán.
Cena 3 zl. 50 kr., v zväzku plátennom drahšie.

!! V Y Z V A N I E !!

U mňa je všetko po 97 kroch.

chlapská košela zo šifonu, z kretónu alebo oxfordu po 97 kr.; tucat šatiek, zaobšité štráfkované po 97 kr.; fajka z robenej morskej peny z vrchnákom po 97 kr.; retiazka na vačkové hodinky z dubového zlata s medalionom po 97 kr.; spodnie chlapské nohavice jägerovský systém po 97 kr.; zimný spodný oblek jägerovský systém po 97 kr.; 6 párov zimných pančuchov 97 kr.; pár súkenných topánok 97 kr.; astragánová čiapka teplo futrovaná 97 kr.; ženská fajná šifonová košela s vyšivaním 97 kr. ženská šatka na prehode nie, z fajnej berlínskej bavlny s kvastlami, všetkých farbách 97 kr.; dobrý obrus, biely, damastový alebo barvistý 97 kr.; 6 salvietsk bielych alebo barvistých, dama-tova vzorka 97 kr.; prikrývadlo na posteľ z jutovej tkaniny vzorkované 97 kr.; dva svietníky z opravdivého londinského britania-striebra 97 kr.; 6 lyžíc, opravdivé Fenix-striebro 97 kr.; 6 fraecúzkych vidličiek, opravdivé Fenix-striebro 97 kr.; 12 kávových ližičiek, opravdivé Fenix-striebro 97 kr.; 3 stolové nože, opravdivé Fenix-striebro 97 kr. — **Zimné kabáty zo štyrského lódenu**

z výborného hrubého lódenu teplo futrované, s 5 vačkami, zvláštne dobre, fajne a teplo zhotovené.

I. jakosť 5 zl., II. jakosť 6 zl., III. jakosť 8 zl., s plišovým giletom 10 zl.

Uhorské nohavice do čižiem hladké alebo šnorované, z výbornej kordovej alebo cverbovej tkaniny, vo všetkých mierach a farbách, teplo futrované, veľmi

trvácne a silné, ako koža, I. jakosť 2 zl. 50 kr. II. j 3 zl., zo súkna 4 zl.

Objednávky niže 2 zl. vybavujú sa len tak, keď sa peniaze vopred pošlú. Nezodpovedavý tovar sa nemení. Zákazky pozorne vybavujú sa pri prdbežnom zaslaní peň zí, alebo na dobierku.

Veľký sklad na tovar

RABINOVICZ WIEN

Maximilianstrasse Nr. 3/5. N

Potrebujem

jedného korrespondenta pre obchod, ktorý je v maďarčine, v nemčine a v slovenčine dokonale zbehlý. Podmienky: má byť katolík, a spoľahlivý robotník. Odporúčovania s oprotivnými vyminkami a s dôkazami intelektualnej a morálnej schopnosti nech besprostredne ku mne sa pošlú.

JÁN KRALIČEK

drevokupec 2-3

V RUŽOMBERKU.

OZNAMY

pre naše noviny výlučne oznamovaca pisárň

Viléma Friedensteina

BUDAPEŠŤ,

Teréz-körut č. 3. prijíma.

RÉTAY a BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkevných náradí, zástav a spolkových
praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Grúňové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, kríže, kadidlá, oltárové lampy, sviečne, ligotavé sviečne, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokolvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové krížiky, kríže na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny príhodne vzory.

10—13

Veľbným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetké cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hreď sa môžu poslať: **Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.**

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

Krstné, sobášne a smrtné listy,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky splácováce.

Kus týchto 12 stranových knížočiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr.

Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakéolvek narídenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme veľbných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.